

DOI: <https://doi.org/10.11603/2312-0967.2025.1.15273>

УДК 336.717.1+615.12

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ОБЛІК ГРОШОВИХ КОШТІВ В АПТЕКАХ: НОРМАТИВНІ ВИМОГИ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ

С. М. Феденько, А. Р. Грицик

Івано-Франківський національний медичний університет
medfsm@ukr.net

ІНФОРМАЦІЯ

Надійшла до редакції / Received:
14.02.2025

Після доопрацювання / Revised:
21.03.2025

Прийнято до друку / Accepted:
24.03.2025

Ключові слова:

аптека,
організація та облік,
грошові кошти,
каса,
касові операції,
прибутковий та видатковий касо-
вий ордер,
касова книга,
ліміт каси,
концептуальна модель.

АНОТАЦІЯ

Мета роботи – розглянути ключові аспекти організації та обліку грошових коштів (ГК) в аптеках з урахуванням сучасних нормативних вимог та практичних аспектів, а також розробити концептуальну модель організації та обліку ГК в аптеках.

Матеріали і методи. Матеріалами дослідження були нормативно-правові акти (НПА), які регулюють організацію та облік ГК. Методи дослідження – інформаційний, описовий, аналізу та графічний.

Результати й обговорення. У статті проаналізовано НПА, які регулюють організацію та облік ГК, основні з них представлено у таблиці із зазначенням змісту відносин, які вони регулюють. Для посилення касової дисципліни аптекам запропоновано дотримуватися восьми кроків: 1) облаштувати касу; 2) оформити договір повної матеріальної відповідальності з касиром; 3) затвердити порядок оприбуткування готівки в касі; 4) затвердити посадову інструкцію касира; 5) розрахувати та затвердити ліміт готівки в касі; 6) проводити інвентаризацію каси; 7) укласти договір з банком про відкриття рахунку; 8) визначити порядок організації касових операцій у структурних підрозділах (аптечних пунктах). На основі аналізу НПА розроблено концептуальну модель організації та обліку ГК у касі аптеки. Запропонована модель показує взаємозв'язок між основними компонентами організації та обліку ГК в аптеках: здійснення касових операцій, їх документальне оформлення, ведення обліку та звітності про рух коштів, управління залишками ГК і використання технологічних засобів для розрахунків зі споживачами.

Висновок. Ефективне функціонування аптечного закладу неможливе без належної організації фінансової діяльності, зокрема, без чіткого обліку та контролю за обігом ГК. Обіг ГК в аптеках є складним процесом, який регулюється значною кількістю НПА. Запропонована концептуальна модель організації та обліку ГК аптеки забезпечить прозорість фінансової діяльності аптеки, дотримання законодавства щодо грошового обігу в Україні та ефективне управління ГК.

Вступ. У сучасних умовах розвитку фармацевтичної галузі України організація та облік грошових коштів (ГК) в аптеках є надзвичайно важливими аспектами для забезпечення фінансової стабільності

та ефективності їхньої діяльності. Ефективне управління ГК забезпечує стабільну роботу аптеки, дозволяє своєчасно розраховуватися з постачальниками, сплачувати податки та виплачувати працівникам

заробітну плату. Зміни в законодавстві, розвиток безготівкових розрахунків (платіжні картки, інтернет-банкінг), розвиток технологій, посилення контролю з боку держави та зростання кількості аптек, як наслідок, конкуренції на фармацевтичному ринку України, збільшення реалізації лікарських засобів (ЛЗ), медичних виробів (МВ) та супутніх товарів, вимагають постійного вдосконалення систем обліку та контролю за рухом ГК в аптеках. Дотримання законодавства та правильна організація обліку ГК дозволяє забезпечити прозорість діяльності та ефективну роботу фармацевтичних підприємств і успішний розвиток аптеки.

Мета роботи – розглянути ключові аспекти організації та обліку ГК в аптеках з урахуванням сучасних нормативних вимог та практичних аспектів, а також розробити концептуальну модель організації та обліку ГК в аптеках.

Матеріали і методи. Матеріалами дослідження були нормативно-правові акти (НПА), які регулюють облік ГК. Методи дослідження – інформаційний, описовий, аналізу та графічний.

Результати й обговорення. Організація та облік ГК в аптечних закладах є невід'ємною частиною їхньої діяльності, оскільки аптеки виконують подвійну роль: закладу охорони здоров'я і торговельного підприємства, що робить їхню діяльність унікальною з точки зору організації фінансів.

Грошові операції аптеки включають приймання готівки від споживачів, оплату товарів постачальникам, виплату заробітної плати працівникам тощо. Усі ці процеси повинні проводитися згідно зі встановленими законодавчими вимогами щодо касових операцій.

Організація обліку ГК в аптеці є складним процесом, який вимагає дотримання численних нормативних вимог, які регламентують порядок ведення касових операцій, збереження готівки, складання звітності та інші аспекти фінансової діяльності аптечних закладів. Дотримання цих вимог є необхідною умовою для успішної роботи аптеки та запобігання фінансовим порушенням.

Основними НПА, які регулюють облік ГК в аптеках, є: Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку (МСБО) 7 «Звіт про рух грошових коштів», який визначає порядок подання інформації про зміни в ГК та їх еквівалентах шляхом формування звіту та аналізує грошові потоки за різні періоди в контексті операційної, інвестиційної та фінансової діяльності [1]; Закон України № 996-ХІV від 16.07.1999 р. «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [2], що визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні; Постанова правління Національного банку України № 148 від 29.12.2017 р. «Про затвердження Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні» (Положення № 148) [3], яка визначає порядок ведення касових операцій тощо (табл. 1).

Дотримання правил у сфері готівкових розрахунків у касі аптеки визначається касовою дисципліною.

Відповідно до пп. 8 п. 3 Положення № 148 касою вважається приміщення або місце, де здійснюються готівкові розрахунки, приймання, видача та зберігання готівки, інших цінностей та касових документів. Це може бути окрема обладнана кімната, спеціально виділене робоче місце в бухгалтерії чи іншому приміщенні (наприклад, стіл та шафа/сейф) для проведення готівкових операцій та зберігання документів. Крім того, касою може бути місце проведення розрахунків у торговельній точці або місці надання послуг, де використовуються реєстратори розрахункових операцій (РРО), програмні реєстратори розрахункових операцій (ПРРО) чи розрахункові квитанції (РК) [3].

Відповідно до Положення № 148 усі підприємства в Україні незалежно від їх форми власності та розміру, в тому числі й аптеки, повинні дотримуватися касової дисципліни. Касова дисципліна охоплює правила приймання, зберігання та видачі готівки, які визначаються внутрішніми документами підприємства, Положенням № 148 та іншими розпорядчими актами Національного банку України (НБУ) [3]. Хоча внутрішні документи, такі як наказ про касову дисципліну, не є обов'язковими (НБУ не вимагає обов'язкового складання таких наказів, але у своїх роз'ясненнях та рекомендаціях він наголошує на важливості внутрішнього контролю за касовими операціями), тому складання наказу керівником аптеки (директором, генеральним директором, завідувачем аптеки тощо) є одним зі способів забезпечення такого контролю та підвищення дисципліни в цій сфері (рис. 1).

Незважаючи на відсутність законодавчих вимог до облаштування каси в аптеках, для забезпечення безпеки та контролю за цінностями рекомендується використовувати металеві шафи або сейфи для зберігання готівки та касових документів, ключі від яких повинні бути лише у відповідальній особі.

Відповідно до пункту 38 Положення № 148 керівники зобов'язані забезпечити належне облаштування каси та умови для зберігання готівки в ній [3]. Крім того, вони несуть відповідальність згідно із законодавством України за те, що не створили належні умови для забезпечення схоронності коштів під час їх зберігання та транспортування. Тому доцільним є облаштування сигналізації.

Наступний крок передбачає оформлення договору повної матеріальної відповідальності з працівником першого столу (касиром) у 2 примірниках: один примірник – працівнику, а інший – керівнику аптеки. З метою дотримання вимог Положення № 148 керівник повинен забезпечити, щоб касир підписав документ, який підтверджує його ознайомлення з цим Положенням. У документі має бути зазначено: «З Положенням про...ознайомлений», дата та підпис касира.

Відповідно до вимог Положення № 148, а саме пункту 12 розділу II, підприємства повинні розробити та затвердити внутрішній документ, що визначає порядок обліку готівкових коштів, що надходять до каси. Для цього в аптеці доцільно розробити

Таблиця 1

Основні НПА, які регулюють облік грошових коштів в аптеках

№ з/п	Назва нормативно-правового акта (НПА)	Зміст відносин, які регулюються НПА	Редакція
1	2	3	4
1.	Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 7 (МСБО 7). Звіт про рух грошових коштів № 929_019 від 01.01.2012 р. (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_019#Text)	Встановлює вимоги щодо надання інформації про минулі зміни ГК суб'єкта господарювання та їх еквівалентів шляхом складання звіту про рух ГК. Цей звіт розмежовує грошові потоки протягом звітного періоду за трьома видами діяльності: операційною, інвестиційною та фінансовою.	01.01.2012 [1]
2.	Податковий кодекс № 2755-VI від 02.12.2010 р. (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text)	Визначає порядок оподаткування фінансових операцій, зокрема тих, що здійснюються за допомогою готівкових платежів.	21.01.2025 [4]
3.	Закон України № 996-XIV від 16.07.1999 р. «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text)	Визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні.	03.09.2024 [2]
4.	Закон України № 265/95-ВР від 06.07.1995 р. «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/265/95-%D0%B2%D1%80#Text)	Встановлює правові основи для використання реєстраторів розрахункових операцій (РРО) та програмних реєстраторів розрахункових операцій (ПРРО) у сфері торгівлі.	30.12.2024 [5]
5.	Закон України № 2121-III від 07.12.2000 р. «Про банки і банківську діяльність» (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text)	Визначає структуру банківської системи, економічні, організаційні і правові засади створення, діяльності, реорганізації і ліквідації банків, регулює діяльність банків, зокрема порядок взаємодії з клієнтами під час операцій з готівковими коштами.	10.01.2025 [6]
6.	Закон України № 1591-IX 30.06.2021 р. «Про платіжні послуги» (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#Text)	Визначає поняття та загальний порядок виконання платіжних операцій в Україні, встановлює виключний перелік платіжних послуг та порядок їх надання, категорії надавачів платіжних послуг та умови авторизації їх діяльності, визначає загальні засади функціонування платіжних систем в Україні, загальні засади випуску та використання в Україні електронних грошей та цифрових грошей.	15.11.2024 [7]
7.	Постанова правління Національного банку України № 148 від 29.12.2017 р. «Про затвердження Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні» (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0148500-17#Text)	Визначає порядок ведення касових операцій у національній валюті України юридичними особами (крім банків) та їх відокремленими підрозділами незалежно від організаційно-правової форми та форми власності, органами державної влади та органами місцевого самоврядування під час здійснення ними діяльності з виробництва, реалізації, придбання товарів чи іншої господарської діяльності, фізичними особами, які здійснюють підприємницьку діяльність.	29.08.2024 [3]
8.	Постанова правління Національного банку України № 103 від 25.09.2018 р. «Про затвердження Інструкції про порядок організації касової роботи банками та проведення платіжних операцій надавачами платіжних послуг в Україні» (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0103500-18#Text)	Регулює взаємини між банками та юридичними особами, які мають ліцензію Національного банку України на здійснення операцій з готівкою. Ці юридичні особи можуть здійснювати діяльність як інкасаторські компанії, які займаються інкасацією коштів, перевезенням валютних цінностей та інших цінностей, обробленням та зберіганням готівки, або як компанії-перевізники, які займаються інкасацією коштів та перевезенням цінностей, або займаються обробленням та зберіганням готівки.	28.12.2024 [8]
9.	Постанова правління НБУ № 29 від 31.03.2017 р. «Про затвердження Інструкції з організації інкасації коштів та перевезення валютних цінностей банків в Україні» (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0029500-17#Text)	Встановлює норми, які регулюють порядок здійснення інкасації коштів та перевезення валютних цінностей та інших цінностей банків та їх клієнтів на території України.	01.01.2025 [9]

1	2	3	4
10.	Наказ Міністерства фінансів України № 73 від 07.02.2013 р. «Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text)	Визначає мету, склад та принципи складання фінансової звітності, а також встановлює вимоги щодо визнання та розкриття її окремих елементів.	03.01.2024 [10]
111.	Наказ Міністерства фінансів України № 13 від 21.01.2016 р. «Про затвердження Положення про форму та зміст розрахункових документів/електронних розрахункових документів, Порядку подання звітності, пов'язаної із використанням книг обліку розрахункових операцій (розрахункових книжок), форми № ЗВР-1 Звіту про використання книг обліку розрахункових операцій (розрахункових книжок)» (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0220-16#Text)	Визначено форми та зміст розрахункових документів, а також електронних розрахункових документів, які повинні обов'язково надаватися особам, які отримують або повертають товари, користуються послугами чи відмовляються від них. Це стосується випадків, коли замовлення або оплата здійснюються через інтернет.	11.01.2025 [11]
112.	Наказ Міністерства фінансів України № 291 від 30.11.1999 р. «Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій» (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text)	Визначає призначення та порядок ведення бухгалтерських рахунків для узагальнення інформації про наявність і рух активів, капіталу та зобов'язань підприємств, організацій та інших юридичних осіб за допомогою методу подвійного запису. Крім того, він забезпечує облік фактичної фінансово-господарської діяльності цих суб'єктів.	13.12.2024 [12]
113.	Наказ Міністерства фінансів України № 10 від 10.01.2024 р. «Про затвердження Змін до деяких нормативно-правових актів Міністерства фінансів України з бухгалтерського обліку» (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0134-24#Text)	Внесено зміни до рахунків Класу 3, які використовуються для обліку наявності та руху ГК у національній та іноземній валюті в касах, а також на різних банківських рахунках (розрахункових (поточних), валютних та інших). Крім того, ці рахунки стосуються обліку електронних грошей та грошових документів.	23.02.2024 [13]

Положення про касову дисципліну або Положення про оприбуткування ГК, або у Наказі про облікову політику аптеки зазначити порядок оприбуткування готівки. Також у разі наявності структурних підрозділів має бути прописано місце та спосіб зберігання відокремленими підрозділами щоденних фіскальних звітних чеків (щоденних підсумкових звітів) у електронній формі, формат їх зберігання [14].

Наступним кроком є затвердження посадової інструкції касира, в якій потрібно визначити його обов'язки.

Відповідно до пункту 50 розділу V Положення № 148 необхідно розрахувати та затвердити ліміти готівки в касі аптеки з урахуванням середньоденних надходжень або видачі грошей. Керівники аптек несуть відповідальність за дотримання вимог цього

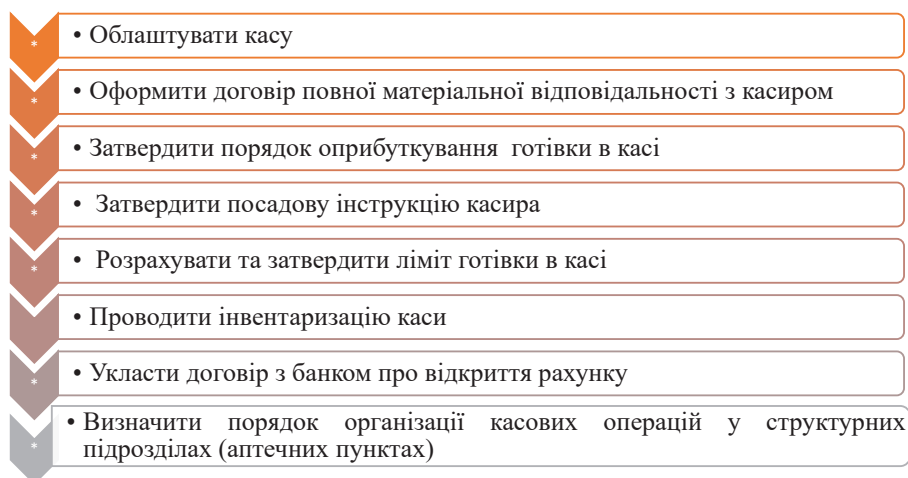

Рис. 1. Кроки покращення касової дисципліни аптеки

Положення щодо встановлення касових лімітів та точності даних у розрахунках. Крім того, аптека повинна укласти угоду з банком щодо відкриття рахунку, де будуть визначені строки здачі виручки та іншої готівки [3].

Якщо аптека має структурні підрозділи, необхідно вирішити питання організації касових операцій, зокрема щодо ведення касової книги, використання електронних фіскальних чеків, обліку розрахункових операцій за допомогою книг обліку розрахункових операцій (КОРО) та РРО, а також здачі готівки.

Касова дисципліна аптеки передбачає дотримання певних правил, які наведено на рис. 2.

Працівник першого столу (касир) (матеріально відповідальна особа, яка безпосередньо здійснює касові операції) щоденно повинен контролювати наявність коштів у касі, оприбутковувати та реєструвати їх у касовій книзі. Далі бухгалтер здійснює контроль за правильністю ведення касової книги та оформленням касових документів. Керівник підприємства несе загальну відповідальність за організацію та контроль касових операцій. Аптека повинна дотримуватися встановлених строків здавання готівки, які визначаються умовами договору з банком та повинні відповідати вимогам пункту 48 Положення № 148 [3]. Зазвичай готівка здається щодня, але можуть бути винятки: якщо робота аптеки закінчується пізніше роботи банку, то здача відбувається на наступний день, а якщо аптека розташована в місці без банку, то строк може бути до п'яти робочих днів.

Аптеки, як і інші підприємства, повинні дотримуватися обмежень на готівкові розрахунки, визначених пунктом 6 Положення № 148 [3]. Так, суб'єкти господарювання мають право здійснювати розрахунки готівкою протягом одного дня за одним або кількома платіжними документами:

- 1) між собою – у розмірі до 10000 (десяти тисяч) гривень включно;
- 2) з фізичними особами – у розмірі до 50000 (п'ятдесяти тисяч) гривень включно [3].

Відповідно до пункту 8 розділу II Положення № 148 обмеження на готівкові розрахунки не застосовуються до таких операцій, як видача коштів на відрядження, виплат, пов'язаних з оплатою праці, розрахунків суб'єктів господарювання з бюджетами та державними цільовими фондами, добровільні пожертви та благодійна допомога [3; 14].

Готівка, знята з банківського рахунку, повинна використовуватися аптекою виключно за цільовим призначенням. Згідно з Положенням № 148, у разі зняття готівки банк має право вимагати документи, що підтверджують необхідність готівкових розрахунків [3; 14].

10 січня 2024 року Міністерство фінансів України ухвалило зміни до окремих НПА, в тому числі і до Плану рахунків бухгалтерського обліку, зокрема рахунків для обліку роздрібною готівки. Так, для обліку готівки передбачено використання таких субрахунків: 301 «Готівка у національній валюті», 302 «Готівка в іноземній валюті» та доповнено субрахунком 308 «Готівка в національній валюті за операціями, проведеними із застосуванням РРО» та 309 «Готівка в іноземній валюті за операціями, проведеними із застосуванням РРО» [15].

Отже, відповідно до п. 11 Положення № 148 готівкова виручка від продажу ЛЗ, МВ, супутніх товарів, отримана через РРО і ПРРО, оприбутковується на підставі щоденних підсумкових звітів РРО, ПРРО на субрахунок 308 у кореспонденції з рахунками обліку доходів. Це означає, що вся готівка, яка перебуває та надходить у місцях проведення розрахунків з використанням РРО та ПРРО, обліковується окремо від готівки в касах, де ведеться касова книга та застосовуються касові ордери. Таким чином, на субрахунках 301 та 308 будуть застосовуватися різні схеми бухгалтерських проведення [13].

29.08.2024 р. набула чинності Постанова правління Національного банку України № 100 від 23.08.2024 р. «Про затвердження Змін до Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні» [16] (рис. 3).

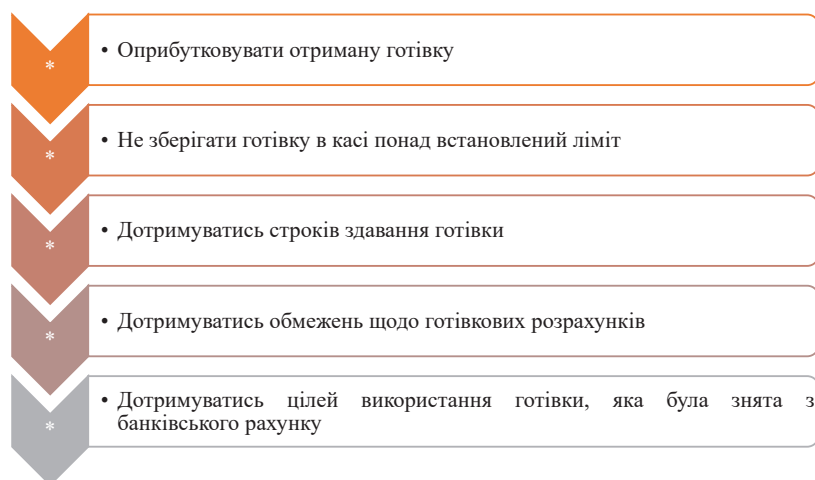

Рис. 2. Правила касової дисципліни аптеки

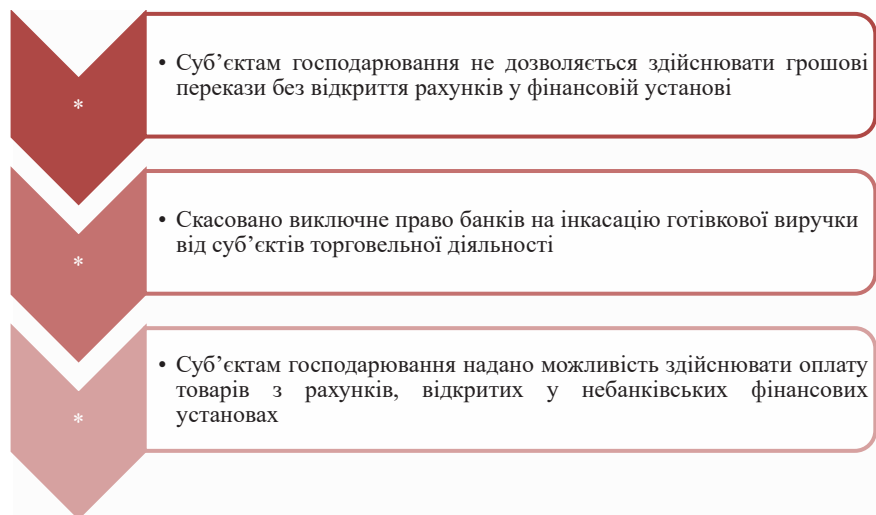

Рис. 3. Основні зміни, внесені до Положення № 148 від 23.08.2024 р. [3, 17]

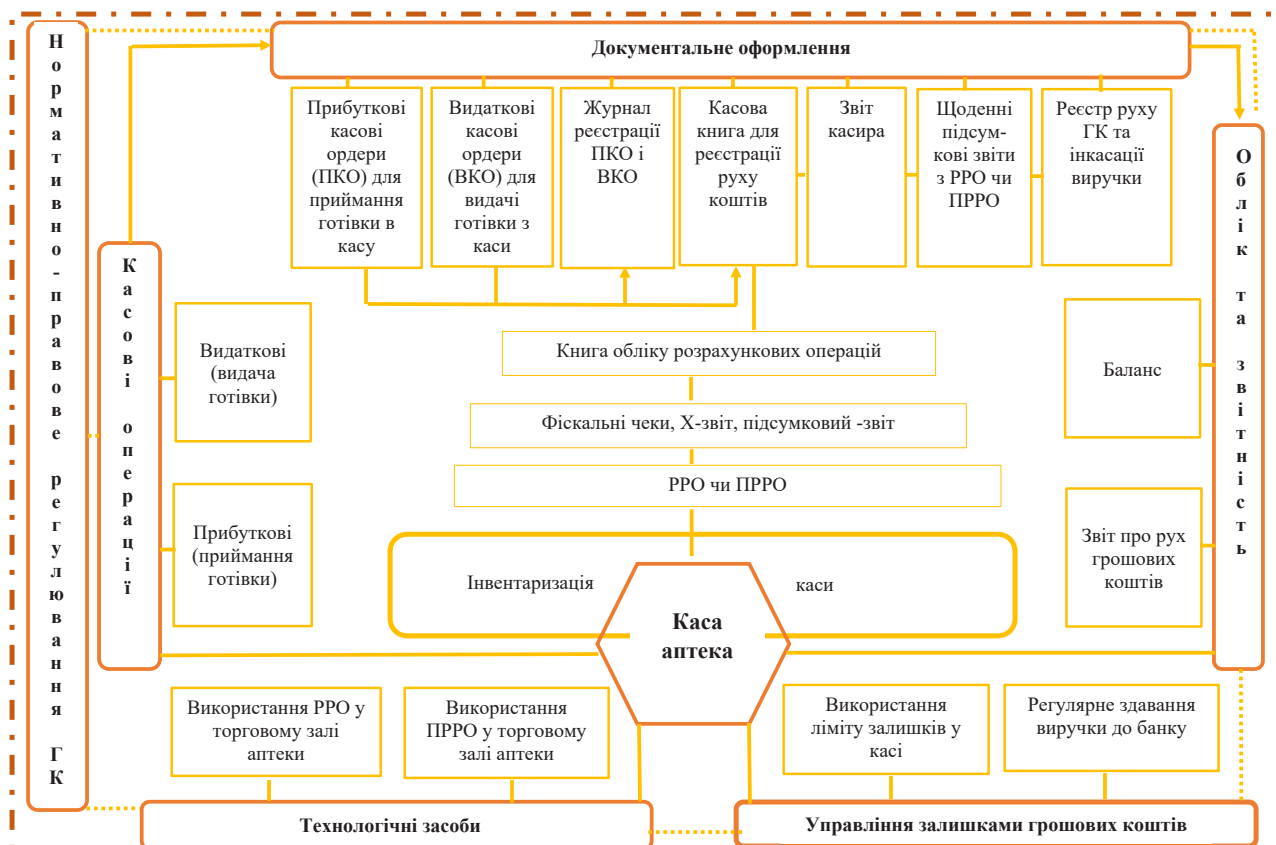

Рис. 4. Концептуальна модель організації та обліку ГК в аптеках

Джерело: власна розробка авторів

Тепер суб'єкти господарювання не зможуть отримувати готівку за розрахунками з фізичними особами без відкриття рахунку. Тобто кошти спочатку мають потрапити на поточний чи платіжний рахунок підприємства або ФОПу і лише потім їх можна видати готівкою [18]. Такі заходи є важливими для підвищення прозорості фінансових операцій, стимулювання безготівкових розрахунків, боротьби

з тіньовою економікою. За таких умов держава отримує більший контроль над фінансовими потоками, що дозволяє збільшити надходження до бюджету, банки – отримують додаткові клієнтські кошти та збільшують обсяги безготівкових операцій.

На основі аналізу НПА було розроблено концептуальну модель організації та обліку ГК у касі аптеки (рис. 4). Ця модель показує взаємозв'язок між

основними компонентами організації та обліку грошових коштів в аптеках: здійснення касових операцій, їх документальне оформлення, ведення обліку й звітності щодо руху коштів, проведення інвентаризації, управління залишками ГК і використання технологічних засобів для розрахунків зі споживачами. Така концептуальна модель забезпечить прозорість фінансової діяльності аптек і дотримання законодавства щодо грошового обігу в Україні.

Висновки. Ефективне функціонування аптечного закладу неможливе без належної організації фінансової діяльності, зокрема без чіткого обліку та контролю за обігом ГК.

Обіг ГК в аптеках є складним процесом, що регулюється значною кількістю НПА. Це пов'язано з потребою у забезпеченні прозорості фінансових

операцій, запобіганні шахрайству, контролі за сплатою податків та захисті прав споживачів. Недотримання встановлених вимог може призвести до серйозних наслідків для аптеки, включаючи штрафні санкції та навіть анулювання ліцензії. Запропонована концептуальна модель організації та обліку ГК аптеки забезпечить прозорість фінансової діяльності аптеки, ефективне управління ГК. Вважаємо, що через часті зміни у НПА доцільним є проведення регулярних тренінгів для фармацевтичних працівників з питань обліку ГК та фінансового менеджменту.

Конфлікт інтересів: відсутній.

Conflicts of interest: authors have no conflict of interest to declare.

CASH ORGANISATION AND ACCOUNTING IN PHARMACIES: REGULATORY REQUIREMENTS AND PRACTICAL ASPECTS

S. M. Fedenko, A. R. Grytsyk

Ivano-Frankivsk National Medical University
medfsm@ukr.net

The aim of the work – to consider the key aspects of cash organisation and accounting in pharmacy, taking into account modern regulatory requirements and practical aspects, as well as to develop a conceptual model of cash organisation and accounting in pharmacies.

Materials and Methods. The research materials include regulatory legal acts (RLAs) that manage cash organisation and accounting. The research relied on informational, descriptive, analytical and graphical methods.

Results and Discussion. The article analyses regulatory legal acts that manage cash organization and accounting – the main ones are presented in a table indicating the content of the relationships they regulate. In order to strengthen cash discipline, pharmacies are recommended to follow eight steps: 1) set up a cash register; 2) sign a full material responsibility agreement with the cashier; 3) approve the procedure for cash receipt in the cash register; 4) approve the cashier's job description; 5) calculate and approve the cash limit in the cash register; 6) take an inventory of the cash register; 7) sign a contract with the bank to open an account; 8) determine the procedure for organizing cash operations in structural units (pharmacy points). Based on the analysis of regulatory legal acts, a conceptual model for cash organization and accounting in a pharmacy's cash register has been developed. The proposed model shows the interrelation between the main components of cash organization and accounting in pharmacies: cash transactions, their documentation, accounting and reporting on cash flow, management of cash balances, and using technological means for consumer transactions.

Conclusions. The effective functioning of a pharmacy institution is impossible without proper organization of financial activities, particularly without clear accounting and control of cash flow. Cash flow in pharmacies is a complex process controlled by a significant number of regulatory legal acts. The proposed conceptual model for the organization and accounting of cash in pharmacies will ensure transparency in the pharmacy's financial activities, compliance with legislation regarding cash circulation in Ukraine, and effective cash management.

Keywords: pharmacy, organization and accounting, cash, cash register, cash transactions, cash receipt and cash payment order, cash book, cash limit, conceptual model.

Перелік бібліографічних посилань

1. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 7 (МСБО 7). Звіт про рух грошових коштів № 929_019 від 01.01.2012 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_019#Text.
2. Закон України № 996-XIV від 16.07.1999 р. «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>.
3. Постанова правління Національного банку України № 148 від 29.12.2017 р. «Про затвердження Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0148500-17#Text>.
4. Податковий кодекс № 2755-VI від 02.12.2010 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.
5. Закон України № 265/95-ВР від 06.07.1995 р. «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/265/95-%D0%B2%D1%80#Text>.

6. Закон України № 2121-III від 07.12.2000 р. «Про банки і банківську діяльність». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>.
7. Закон України № 1591-IX 30.06.2021 р. «Про платіжні послуги». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#Text>.
8. Постанова правління Національного банку України № 103 від 25.09.2018 р. «Про затвердження Інструкції про порядок організації касової роботи банками та проведення платіжних операцій надавачами платіжних послуг в Україні». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0103500-18#Text>.
9. Постанова правління НБУ № 29 від 31.03.2017 р. «Про затвердження Інструкції з організації інкасації коштів та перевезення валютних цінностей банків в Україні». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0029500-17#Text>.
10. Наказ Міністерства фінансів України № 73 від 07.02.2013 р. «Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>.
11. Наказ Міністерства фінансів України № 13 від 21.01.2016 р. «Про затвердження Положення про форму та зміст розрахункових документів/електронних розрахункових документів, Порядку подання звітності, пов'язаної із використанням книг обліку розрахункових операцій (розрахункових книжок), форми № ЗВР-1 Звіту про використання книг обліку розрахункових операцій (розрахункових книжок)». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0220-16#Text>.
12. Наказ Міністерства фінансів України № 291 від 30.11.1999 р. «Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text>.
13. Наказ Міністерства фінансів України № 10 від 10.01.2024 р. «Про затвердження Змін до деяких нормативно-правових актів Міністерства фінансів України з бухгалтерського обліку». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0134-24#Text>.
14. Касова дисципліна: як облаштувати на підприємстві. URL: <https://buhplatforma.com.ua/article/7881-kasova-distiplina-2020>.
15. Клас 3. Кошти, розрахунки та інші активи. URL: https://i.factor.ua/ukr/law-90/section-536/article-37204/?srsltid=AfmBOoqb11WaMzuXwDE0ya81kgB30krN6Tl7z-UuBt_4ffZuXSXcn7wohttps://i.factor.ua/ukr/law-90/section-536/article-37204/?srsltid=AfmBOoqb11WaMzuXwDE0ya81kgB30krN6Tl7z-UuBt_4ffZuXSXcn7wo.
16. Постанова правління Національного банку України № 100 від 23.08.2024 р. «Про затвердження Змін до Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0100500-24#Text>.
17. Як вести касові операції. URL: <https://oblikbudget.com.ua/article/268-yak-vesti-kasov-operats-z-1-cherhvnya-2018-roku>.
18. Онищенко В. Готівкові розрахунки: що врахувати в роботі. URL: <https://buhplatforma.com.ua/article/8178-gotkov-rozrahunki-2020>.

References:

1. Mizhnarodnyy standart bukhgalterskoho obliku 7 (MSBO 7). Zvit pro rukh hroshovykh koshtiv № 929_019 vid 01.01.2012 r. [Internet]. Available from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_019#Text
2. Zakon Ukrayiny № 996-XIV vid 16.07.1999 r. «Pro bukhgalterskyi oblik ta finansovu zvitnist v Ukrayini». [Internet]. Available from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
3. Postanova pravlinnya Natsionalnoho banku Ukrayiny № 148 vid 29.12.2017 r. «Pro zatverdzhennya Polozhennya pro vedennya kasovykh operatsiy u natsional'niy valyuti v Ukrayini». [Internet]. Available from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0148500-17#Text>
4. Podatkovyy kodeks № 2755-VI vid 02.12.2010 r. [Internet]. Available from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
5. Zakon Ukrayiny № 265/95-VR vid 06.07.1995r. «Pro zastosuvannya reyestratoriv rozrakhunkovykh operatsiy u sferi torhivli, hromadskoho kharchuvannya ta posluh». [Internet]. Available from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/265/95-%D0%B2%D1%80#Text>
6. Zakon Ukrayiny № 2121-III vid 07.12.2000 r. «Pro banky i bankivsku diyalnist». [Internet]. Available from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>
7. Zakon Ukrayiny № 1591-IX 30.06.2021 r. «Pro platizhni posluhy». [Internet]. Available from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#Text>
8. Postanova pravlinnya Natsionalnoho banku Ukrayiny № 103 vid 25.09.2018 r. «Pro zatverdzhennya Instruksiyi pro poriyadok orhanizatsiyi kasovoyi roboty bankamy ta provedennya platizhnykh operatsiy nadavachamy platizhnykh posluh v Ukrayini». [Internet]. Available from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0103500-18#Text>
9. Postanova pravlinnya NBU № 29 vid 31.03.2017 r. «Pro zatverdzhennya Instruksiyi z orhanizatsiyi inkasatsiyi koshtiv ta perevezennya valyutnykh tsinnostey bankiv v Ukrayini». [Internet]. Available from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0029500-17#Text>
10. Nakaz Ministerstva finansiv Ukrayiny № 73 vid 07.02.2013r. «Pro zatverdzhennya Polozhennya (standartu) bukhgalters'koho obliku 1 «Zahalni vymohy do finansovoyi zvitnosti». [Internet]. Available from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>
11. Nakaz Ministerstva finansiv Ukrayiny № 13 vid 21.01.2016 r. «Pro zatverdzhennya Polozhennya pro formu ta zmist rozrakhunkovykh dokumentiv/elektronnykh rozrakhunkovykh dokumentiv, Poryadku podannya zvitnosti, povyazanoy iz vykorystanniam knykh obliku rozrakhunkovykh operatsiy (rozrakhunkovykh knyzhok), formy № ZVR-1 Zvitu pro vykorystannya knykh obliku rozrakhunkovykh operatsiy (rozrakhunkovykh knyzhok)». [Internet]. Available from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0220-16#Text>
12. Nakaz Ministerstva finansiv Ukrayiny № 291 vid 30.11.1999 r. «Instruksiyi pro zastosuvannya Planu rakhunkiv bukhgalterskoho obliku aktyviv, kapitalu, zobov'язan i hospodarskykh operatsiy pidpryemstv i orhanizatsiy». [Internet]. Available from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text>
13. Nakaz Ministerstva finansiv Ukrayiny № 10 vid 10.01.2024 r. «Pro zatverdzhennya Zmin do deyakvykh normatyvno-pravovykh aktiv Ministerstva finansiv Ukrayiny z bukhgalterskoho obliku». [Internet]. Available from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0134-24#Text>
14. Kasova dystsyplina: yak oblashtuvaty na pidpryemstvi. [Internet]. Available from: <https://buhplatforma.com.ua/article/7881-kasova-distiplina-2020>

15. Klas 3. Koshty, rozrakhunky ta inshi aktyvy. [Internet]. Available from: https://i.factor.ua/ukr/law-90/section-536/article-37204/?srsltid=AfmBOoqb11WaMzuXwDE0ya81kg-B30krN6TI7z-UuBt_4ffZuXSXcN7wohttps://i.factor.ua/ukr/law-90/section-536/article-37204/?srsltid=AfmBOoqb11WaMzuXwDE0ya81kg-B30krN6TI7z-UuBt_4ffZuXSXcN7wo
16. Postanova pravlinnya Natsionalnoho banku Ukrainy № 100 vid 23.08.2024 r. «Pro zatverdzhennya Zmin do Polozhennya pro vedennya kasovykh operatsiy u natsional'niy valyuti v Ukraini». [Internet]. Available from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0100500-24#Text>
17. Yak vesty kasovi operatsiyi. [Internet]. Available from: <https://oblikbudget.com.ua/article/268-yak-vesti-kasov-operats-z-1-cherwnya-2018-roku>
18. Onyshchenko V. Hotivkovi rozrakhunky: shcho vrakhuvaty v roboti. [Internet]. Available from: <https://buhplatforma.com.ua/article/8178-gotvkov-rozrahunki-2020>

Відомості про авторів

Феденько С. М. – канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри фармацевтичного управління, технології ліків та фармакогнозії, Івано-Франківський національний медичний університет, м. Івано-Франківськ, Україна. E-mail: medfsm@ukr.net. ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7650-3569>

Грицик А. Р. – д. фарм. наук, професор, завідувач кафедри фармацевтичного управління, технології ліків та фармакогнозії, Івано-Франківський національний медичний університет, м. Івано-Франківськ, Україна. E-mail: grycyk@ukr.net. ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7335-887X>.

Information about the authors

Fedenko S. M. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor at the Department of Pharmaceutical Management, Technology of Drugs and Pharmacognosy, Ivano-Frankivsk National Medical University, Ivano-Frankivsk, Ukraine. E-mail: medfsm@ukr.net. ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7650-3569>

Grytsyk A. R. – DSc (Pharmacy), Professor, Head of the Department of Pharmaceutical Management, Technology of Drugs and Pharmacognosy, Ivano-Frankivsk National Medical University, Ivano-Frankivsk, Ukraine. E-mail: grycyk@ukr.net. ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7335-887X>